

Sygn. akt III C 363/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2016r.

Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, Wydział III Cywilny,

w składzie: Przewodniczący – SSR Magdalena Głogowska,

Protokolant: Patrycja Frątczak,

po rozpoznaniu w dniu 08 stycznia 2016 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w K.

przeciwko M. D. (1)

o zapłatę,

I. zasądza od pozwanej M. D. (1) na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 480,94zł (czterystu osiemdziesięciu złotych i dziewięćdziesięciu czterech groszy);

II. zasądzoną w punkcie I kwotę rozkłada na 5 (pięć) miesięcznych rat, w tym cztery pierwsze w kwocie po 100 (sto) złotych każda i ostatnia w kwocie 80,94zł (osiemdziesięciu złotych i dziewięćdziesięciu czterech groszy), płatnych do 15. dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następującego po uprawomocnieniu się wyroku, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności poszczególnych rat,

III. oddala powództwo w pozostałej części;

IV. przyznaje adw. M. D. (2) od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie kwotę 221,40 zł (dwustu dwudziestu jeden złotych i czterdziestu groszy), w tym podatek VAT w stawce 23% wynoszący 41,40zł (czterdzieści jeden złotych i czterdzieści groszy) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej M. D. (1) z urzędu;

V. zasądza od pozwanej M. D. (1) na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 131,60zł (stu trzydziestu jeden złotych i sześćdziesięciu groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt III C 363/14

UZASADNIENIE

wyroku w postępowaniu uproszczonym

Pozwem złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 15 stycznia 2014 r. powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. wniosła do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie o zasądzenie od pozwanej M. D. (1) kwoty 1 020,94 zł wraz z odsetkami ustawowymi, a także kosztów procesu. Powódka wskazała, że na powyższą kwotę składają się: kwota 20,23 zł tytułem skapitalizowanych odsetek maksymalnych za czas, na jaki została zawarta umowa, kwota 41,48 zł tytułem skapitalizowanych odsetek maksymalnych, liczonych od dnia następnego po dacie wyznaczonej jako termin spłaty pożyczki do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu, kwota 769,23 zł tytułem niespłaconego kapitału pożyczki oraz kwota 190 zł tytułem kosztów windykacji przedsądowej. W

uzasadnieniu powódka podała, iż powyższe kwoty wynikają z zawartej między stronami umowy pożyczki gotówkowej z dnia 12 lipca 2013 r. numer (...).

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty oraz przekazał rozpoznanie sprawy Sądowi Rejonowemu Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Przyznała, że zawarła z powódką przedmiotową umowę pożyczki, natomiast uzyskaną z tego tytułu kwotę przeznaczyła na potrzeby życia codziennego oraz zakup leków. Pozwana poinformowała, iż tytułem spłaty zaciągniętej u powódki pożyczki dokonała wpłat na łączną kwotę 250 zł, natomiast z powodu ciężkiego stanu zdrowia zarówno jej, jak i męża oraz z uwagi na zawarte wcześniej pożyczki nie była w stanie spłacić pozostałej części zaciągniętego zobowiązania. Jak podała dalej, kwota, jakiej żąda od niej powódka jest rażąco wygórowana, w szczególności koszty windykacji nie powinny w jej ocenie obciążać pożyczkobiorcy.

Pełnomocnik z urzędu ustanowiony dla pozwanej, w trakcie rozprawy w dniu 24 czerwca 2015 r. uzupełniając stanowisko wyrażone przez pozwaną w odpowiedzi na pozew, wniósł jednocześnie o modyfikację wysokości należnych odsetek, których wysokość w jego ocenie ustalono wyzyskując położenie pozwanej oraz o rozłożenie świadczenia na raty. Wskazał, że wnioskowane rozstrzygnięcie znajduje oparcie w art. 5 k.c., z uwagi na stan zdrowia oraz trudną sytuację materialną pozwanej, która znajduje się na granicy ubóstwa.

W piśmie z dnia 14 września 2015 r. pełnomocnik powódki wyraził zgodę na rozłożenie przedmiotowego zadłużenia na 3 miesięczne raty.

Na rozprawie w dniu 8 stycznia 2016 r. pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa z uwagi na niewykazanie wysokości roszczenia, a nadto z uwagi na treści art. 5 k.c. z uwagi na niepełnosprawność pozwanej. Wskazał także, iż pozwana w dalszym ciągu spłaca zaciągnięte zadłużenie, przedkładając na tę okoliczność dowód uiszczenia na rzecz powoda kwoty 100 zł w dniu 5 stycznia 2016 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 lipca 2013 r. pozwana M. D. (1) zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. umowę pożyczki gotówkowej numer (...). Na mocy powyższej umowy powódka udzieliła pozwanej pożyczki w łącznej kwocie 769,23 zł (nie wliczając oprocentowania pożyczki), która miała zostać spłacona do dnia 10 września 2013 r. Całkowity koszt pożyczki, zgodnie z § 4, § 5 ust. 2 oraz § 7 umowy wyniósł łącznie 289,46 zł (230,77 zł za ubezpieczenie, 38,46 zł prowizja, 20,23 zł oprocentowanie pożyczki - odsetki umowne), a kwota pożyczki – 500 zł. Zgodnie z § 6 ust. 1 umowy, oprocentowanie pożyczki za okres od dnia wypłaty aż do ustalonego w umowie dnia całkowitej spłaty jest stałe i wynosi 16% w stosunku rocznym. W oparciu o powyższe wyliczono, że całkowita kwota do spłaty w terminie zapadalności wynosi 789,46 zł (500 zł + 289,46 zł).

Zgodnie z załącznikiem numer 3 do powyższej umowy pozwana wyraziła zgodę na obciążenie jej opłatami związanymi z podjęciem przez powoda działań monitorujących, z którego to tytułu powód obciążył pozwaną łączną kwotą 140 zł, na którą złożyły się: opłata za wykonanie telefonu do klienta - 40 zł oraz koszt wezwania do zapłaty - 100 zł. Z kolei na podstawie załącznika numer 4 do przedmiotowej umowy powódka obciążyła pozwaną zryczałtowanym kosztem związanym z czynnościami windykacyjnymi w wysokości 300 zł.

Dowód: umowa pożyczki k. 20-25, 47-50, dowód wypłaty pożyczki k. 101 i 108, deklaracja zgody k. 50.

Pozwana nie spłaciła pożyczki w całości ani w części w ustalonym w umowie terminie. Na poczet spłaty zadłużenia z przedmiotowej umowy pozwana dokonała następujących wpłat: kwotę 100 zł wpłaciła w dniu 3 października 2013 r., kwotę 100 zł w dniu 15 października 2013 r., kwotę 50 zł w dniu 25 października 2013 r., które to kwoty powód zaliczył

na poczet kosztów czynności windykacyjnych, a także kwotę 100 zł w dniu 5 stycznia 2016 r. Pozwana nie spłaciła pożyczki w pozostałym zakresie.

Dowód: dowody wpłaty k. 80-82, 109, 133-134, historia windykacji k. 117-118 verte.

W piśmie z dnia 20 stycznia 2015 r. skierowanym do powódki pozwana wyjaśniła, że przyczyną niespłacania przez nią kwoty wynikającej z umowy pożyczki jest pogorszenie jej stanu zdrowia, powodujące zwiększenie wydatków na leki, rehabilitację, a także koszty związane z operacją i późniejszym leczeniem. Poprosiła o umożliwienie spłaty pożyczki w ratach.

Dowód: pismo pozwanej k. 61, 102-103, 111.

Pozwana jest emerytką, przewlekłe chorą, w tym na schorzenia układu krążenia, w tym zwężenie tętnic, cukrzycę, niedoczynność tarczycy, choroby oczu. Wymieniona otrzymuje miesięczną emeryturę w wysokości 1 198,22 zł netto, a jej mąż J. D. otrzymuje emeryturę w wysokości 1 253,33 zł. Pozwana ponosi miesięczne wydatki na mieszkanie, gaz, energię elektryczną, media, leki i odzież w łącznej wysokości ok. 2.160 zł. Pozostałą kwotę 300 zł przeznacza na zakup żywności, środki czystości, opatrunki i środki higieniczne. Na leki jej nie wystarcza. Stara się na bieżąco spłacać swoje zobowiązania.

Pismem z dnia 24 września 2013 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 934,18 zł, wynikającej z umowy pożyczki numer (...) z dnia 12 lipca 2013 r.

Dowód: wezwanie do zapłaty k. 26-27, oświadczenie pozwanej k. 42-46, faktury VAT k. 51-58, świadczenia emerytalne k. 59-60, zaświadczenie lekarskie k. 70-71, paragon i recepta k. 74-75, dowód zapłacenia składki k. 76-77, historia windykacji k. 117-188 verte, przesłuchanie pozwanej k. 136.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne jedynie w części.

Podstawę roszczeń powódki stanowił art. 720 § 1 kc, zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Obowiązkowi pożyczkodawcy do przeniesienia własności przedmiotu umowy na pożyczkobiorcę odpowiada obowiązek zwrotu, czyli przeniesienia przez pożyczkobiorcę na pożyczkodawcę przedmiotu umowy, powiększonego o ewentualne wynagrodzenie ustalone w umowie.

Bezspornym w niniejszej sprawie było to, że między powódką a pozwaną została zawarta w dniu 12 lipca 2013 r. w S. umowa pożyczki kwoty 769,23 zł, która miała zostać spłacona do dnia 10 września 2013 r. w wysokości powiększonej o odsetki umowne (20,23zł) stanowiące wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy, a zatem w łącznej kwocie 789,46zł. Bezspornym było również to, że pozwana uiściła na rzecz powódki, tytułem spłaty zaciągniętej pożyczki, łączną kwotę 350 zł, a w pozostałym zakresie nie wykonała zobowiązania wynikającego z zawartej z powódką umowy pożyczki.

Rozważenia wymagało czy zasadnym było obciążenie pozwanej kosztami windykacji przedsądowej. Jak wynika z uzasadnienia pozwu, powódka obciążyła pozwaną z tego tytułu łączną kwotą 440 zł, na którą złożyły się: opłata za wykonanie telefonu do klienta - 40 zł, koszt wezwania do zapłaty - 100 zł oraz zryczałtowany koszt związany z czynnościami windykacyjnymi - 300 zł.

Odnosząc się do tej kwestii w pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 5 k.c. nie można czynić ze swojego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami

współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

W ocenie Sądu obciążenie pozwanej przez powódkę kosztami naliczonych opłat windykacyjnych pozostaje w sprzeczności z takimi zasadami współzycia społecznego, jak z zasadą równości stron, zasadą zaufania między stronami umowy, zasadą dobrych praktyk kupieckich, czy też uczciwości kupieckiej, a także z zasadą poszanowania sytuacji prawnej konsumenta, jako strony niebędącej podmiotem profesjonalnym.

Powódka obciążyła pozwaną kosztami czynności, których w rzeczywistości sama nie poniosła w tak wysokiej kwocie, jakiej z tego tytułu domaga się w pozwie, bo trudno przyjąć, by zryczałtowane koszty windykacyjne wynoszące łącznie 440zł (300 + 100 + 40) miały jakiegokolwiek odzwierciedlenie w faktycznie poniesionych wydatkach nawet gdyby przyjąć, że powódka wielokrotnie wykonywała połączenia telefoniczne do pozwanej, których zestawienie załączyła do akt sprawy. Nakładanie na dłużnika niewspółmiernie wysokich kosztów windykacyjnych, sięgających niemal kwoty faktycznie wypłaconej pożyczki (500zł) stanowi nadużycie przez powódkę prawa podmiotowego. Niezależnie od tego, może być poczytywane, jako próba obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych.

Wskazać przy tym należy, iż powód nie wykazał, aby obowiązek poniesienia przez pozwaną kwoty 300 zł tytułem zryczałtowanego kosztu związanego z czynnościami windykacyjnymi, znajdował oparcie w łączącej strony umowie. Jak wskazano w uzasadnieniu pozwu, ww. obowiązek miał wynikać z załącznika nr 4 do umowy z dnia 12 lipca 2013 r., który nie został przez stronę powodową złożony do akt niniejszej sprawy. Zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu, wynikającą z art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Mając na uwadze treść powołanego przepisu, żądanie zapłaty kwoty 300 zł (stanowiącej część naliczonych przez powoda opłat windykacyjnych), poza jego sprzecznością z zasadami współzycia społecznego, nie zostało przez powoda wykazane.

Kierując się normą zawartą w art. 5 k.c. sąd przyjął, że obciążanie pozwanej kosztami windykacyjnymi w kwocie 440zł było w całości niezasadne. Tym samym zaliczenie przez stronę powodową dokonywanych przez pozwaną wpłat w łącznej kwocie 250 zł na poczet należności windykacyjnych nie było skuteczne.

Sąd rozpoznający sprawę, w oparciu o poczynione wyżej ustalenia faktyczne i rozważania prawne, uznał za uzasadnione w świetle art. 720 § 1 k.c. roszczenie powódki o zasądzenie kwoty 480,94 zł, na którą złożyła się kwota 419,23 zł (kwota 769,23 zł pomniejszona o wpłaty dokonane przez pozwaną w łącznej kwocie 350 zł, które dla porządku sąd zaliczył na poczet niespłaconego kapitału pożyczki) oraz kwota 20,23 zł tytułem skapitalizowanych odsetek maksymalnych za czas, na jaki została zawarta umowa (zgodnie z § 6 ust. 4 umowy), jak również kwota 41,48 zł tytułem skapitalizowanych odsetek maksymalnych, liczonych od dnia następnego po terminie spłaty pożyczki tj. od dnia 11 września 2013 r. do dnia 12 stycznia 2014 r. (poprzedzającego o kilka dni datę wniesienia pozwu; do tej daty powód odsetki naliczył), zgodnie z § 9 ust. 2 umowy.

Z powyższych względów orzeczono w pkt I wyroku, oddalając jednocześnie powództwo w pozostałym zakresie, co uczyniono w pkt III orzeczenia.

Odnosząc się do wniosku pozwanej dotyczącego rozłożenia należnej powódce kwoty na raty należy wskazać, iż zgodnie z art. 320 kpc rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty jest możliwe tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (M. Jędrzejewska (w opracowaniu J. Gudowskiego) (w:) Kodeks postępowania cywilnego..., t. 2, red. T. Ereciński, s. 35; zob. też E. Gapska, Czynności..., s. 134; A. Góra-Błaszczkowska, Orzeczenia..., s. 40; M. Uliasz, Kodeks postępowania cywilnego..., s. 422).

Sąd uznał wniosek pozwanej w tym względzie za zasadny. Jak wynika z przedłożonego przez pozwaną oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania pozwana jest emerytką, otrzymuje miesięczną

emeryturę w wysokości 1 198,22 zł netto, a jej mąż J. D. otrzymuje emeryturę w wysokości 1 253,33 zł, co daje łączny miesięczny dochód małżonków w kwocie 2 451,55 zł. Pozwana ponosi miesięczne wydatki na mieszkanie, gaz, energię elektryczną, pożyczki, kredyty, media, leki i odzież w łącznej wysokości ok. 2.160 zł. Pozostałą kwotę 300 zł przeznacza na zakup żywności, środki czystości, opatrunki i środki higieniczne. M. D. (1), cały uzyskany dochód przeznacza na bieżące funkcjonowanie. Pozwana ponadto jest osobą niepełnosprawną, ma poważne problemy ze zdrowiem, w tym w szczególności ze wzrokiem, co powoduje, iż spełnienie przez nią, jednorazowo, zasądzonych świadczeń byłoby poważnie utrudnione. W związku z powyższym zasądzoną w pkt I kwotę rozłożono na 5 miesięcznych rat, w tym cztery pierwsze w kwocie po 100 (sto) złotych każda i ostatnia w kwocie 80,94zł (osiemdziesięciu złotych i dziewięćdziesięciu czterech groszy), płatnych do 15. dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następującego po uprawomocnieniu się wyroku, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności poszczególnych rat, o czym orzeczono w pkt II wyroku. Nie umknęło uwadze sądu, że w piśmie z dnia 20 stycznia 2015r. (k. 61) pozwana zwracała się do powoda o umożliwienie ratalnej spłaty zadłużenia w kwotach po 100zł miesięcznie do 15. dnia każdego miesiąca. Sąd, decydując o wysokości orzeczonych rat, uczynił zadość deklaracji pozwanej uznając, że kwota rat pozostaje w zasięgu jej możliwości płatniczych.

O kosztach postępowania (pkt IV i V wyroku) rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc, zgodnie z którymi w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Zważyć należało, że niniejszą sprawę powódka wygrała w 47%, natomiast pozwana w 53%. Pozwana winna zwrócić powodowi koszty procesu w części odpowiadającej zakresowi uwzględnionego powództwa, stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

Na koszty poniesione przez powoda składały się kwota 30 zł uiszczona tytułem opłaty od pozwu, kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwota 180 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika w osobie adwokata, zgodnie z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W pkt V wyroku zasądzono od częściowo przegrywającej pozwanej na rzecz powódki kwotę 131,60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na które złożyły się: koszty zastępstwa procesowego wynoszące 84,60 zł (180 zł x 47%) oraz kwota 30 zł tytułem uiszczonej opłaty od pozwu, stanowiąca najniższą opłatę sądową, jaka może być pobrana od strony, stąd sąd nie uznał za zasadne, by rozliczać ją w stosunku „wygrana do przegranej”, jak również kwota 17zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, którą również zasądzono w całości, albowiem pełnomocnik zawodowy sprawę prowadził i pełnomocnictwo opłacić musiał, a skoro doprowadził do wygranej, choćby częściowo, koszt udzielonego pełnomocnictwa, należący do uzasadnionych wydatków procesowych, winien być w całości zwrócony.

Koszty procesu po stronie pozwanej nie wystąpiły, albowiem pozwana nie poniosła żadnych kosztów sądowych, a zawodowy pełnomocnik, reprezentujący pozwaną, został wyznaczony z urzędu. Nie powstały więc żadne koszty do ich zasądzenia na rzecz pozwanej od częściowo przegrywającego powoda.

Należało natomiast przyznać adwokatowi z urzędu koszty nieopłaconej w całości ani w części pomocy prawnej udzielonej stronie pozwanej. Na koszty pełnomocnika z urzędu składała się opłata ustalona na poziomie stawki minimalnej w kwocie 180 zł, powiększona o należny podatek od towarów i usług – 41,40 zł, wyliczona na podstawie § 6 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 3 i § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Adwokat z urzędu miał obowiązek działać na podstawie postanowienia sądu niezależnie od tego czy pomoc prawna mogła doprowadzić do rozstrzygnięcia korzystnego dla strony przezeń reprezentowanej. Koszty należne pełnomocnikowi z urzędu przyznano w pkt IV wyroku w pełnej stawce minimalnej, bez rozliczania ich w stosunku wygrana do przegranej. Sąd uznał, że nie zachodzą podstawy, by obciążać nimi przeciwnika procesowego strony korzystającej z pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Powód wytoczył bowiem powództwo, które okazało się usprawiedliwione co do zasady, gdyż pozwana nie spłacała swojego zobowiązania. Okoliczność, że powództwo

uwzględniono jedynie częściowo, wynikała z zastosowania art. 5 k.c., natomiast formalnie, z uwagi na treść umowy, powodowi przysługiwało prawo podmiotowe do dochodzenia całości roszczenia. Z powyższych względów sąd przyjął, że koszty obrony pozwanej obciążą w całości Skarb Państwa (221,40zł), a nie powoda, który wytaczając powództwo działał w zaufaniu do treści umowy i przysługujących mu na jej podstawie roszczeń. Gdyby jednak nie podzielono argumentacji sądu orzekającego w niniejszej sprawie, powód winien zostać obciążony kwotą wynagrodzenia adwokata z urzędu odpowiadającą zakresowi oddalonego powództwa, to jest kwotą wynoszącą 117,35zł (221,40zł x 53%), a w pozostałym zakresie, to jest w kwocie 104,05zł koszt pełnomocnika ustanowionego z urzędu winien obciążyć Skarb Państwa.

Sygn. akt III C 363/14

ZARZĄDZENIE

1. odnotować zwrot akt z uzasadnieniem
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć peł. stron,
3. z apelacją lub zażaleniem przedłożyć Przewodniczącej Wydziału, a w razie braku środka odwoławczego sędziemu referentowi ze (...) za miesiąc.

03.02.2016r. M. G.